

**ՆԱՆՈՒՆ ՆԱՅԱՍԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱՅԱՍԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Ը**

**ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ ՍԱՄՎԵԼ ՄՆԱՅԱԿԱՆՅԱՆԻ ԵՎ ԳԵՎՈՐԳ ԳՅՈԶԱԼՅԱՆԻ ԴԻ-
ՄՈՒՄՆԵՐԻ ՆԻՄԱՆ ՎՐԱ՝ ՆՏ ԴԱՏԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ 111-ՐԴ ՆՈԴՎԱԾԻ 6-ՐԴ
ՄԱՍԻ, 155-ՐԴ ՆՈԴՎԱԾԻ 5-ՐԴ ՄԱՍԻ 2-ՐԴ ԿԵՏԻ ԵՎ 158-ՐԴ ՆՈԴՎԱԾԻ 1-ԻՆ
ՄԱՍԻ՝ ՆԱՅԱՍԱԿՆԻ ՆԱՆՐԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՆԱՄԱԳԱ-
ՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐՅԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ**

Քաղ. Երևան

18 դեկտեմբերի 2012թ.

Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դափարանը՝ կազմով.
Գ. Նարոյթունյանի (նախագահող), Կ. Բալայանի, Ֆ. Թոխյանի, Մ. Թովուզյանի,
Ա. Խաչատրյանի, Վ. Նովհաննիսյանի, Ն. Նազարյանի, Ա. Պետրոսյանի (գեկուցող),
Վ. Պողոսյանի,

մասնակցությամբ՝

դիմող Ս. Մնացականյանի ներկայացուցիչներ Ա. Զեյնալյանի, Ա. Ղազարյանի
և դիմող Գ. Գյոզալյանի,

գործով որպես պարասխանող կողմ ներգրավված՝ ՆՏ Ազգային ժողովի պաշ-
տոնական ներկայացուցիչներ՝ ՆՏ Ազգային ժողովի աշխատակազմի իրավաբա-
նական վարչության իրավական փորձաքննության բաժնի գլխավոր մասնագետ
Ա. Մխիթարյանի, նույն բաժնի առաջափար մասնագետ Ն. Սարդարյանի,

համաձայն Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդ-
վածի 1-ին կետի, 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի, «Սահմանադրական դափա-
րանի մասին» ՆՏ օրենքի 25, 38 և 69-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «Քաղաքացիներ Սամվել
Մնացականյանի և Գեուրգ Գյոզալյանի դիմումների հիման վրա՝ ՆՏ դատական

օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասի, 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետի եւ 158-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթը քաղաքացիներ Ս. Մնացականյանի՝ 06.06.2012թ. եւ Գ. Գյոզալյանի՝ 20.08.2012թ. ՆՏ սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումներն են:

«Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 39-րդ հոդվածի հիմքով՝ սահմանադրական դատարանի 2012 թվականի սեպտեմբերի 7-ի ՍԴԱՌ-56 որոշմամբ վերոհիշյալ գործերը միավորվել են դատական նույն նիստում քննելու համար:

Ուսումնասիրելով գործով զեկուցողի գրավոր հաղորդումը, դիմող եւ պատասխանող կողմերի գրավոր բացատրությունները, հետազոտելով ՆՏ դատական օրենսգիրքը եւ գործում առկա մյուս փաստաթղթերը, Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց**.

1. ՆՏ դատական օրենսգիրքը ՆՏ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է 2007 թվականի փետրվարի 21-ին, Նանրապետության Նախագահի կողմից ստորագրվել՝ 2007 թվականի ապրիլի 7-ին եւ ուժի մեջ է մտել 2007 թվականի մայիսի 18-ին:

ՆՏ դատական օրենսգրքի՝ «Արդարադատության խորհրդի ակտերը եւ դրանց ընդունման կարգը» վերառությամբ 111-րդ հոդվածի՝ սույն գործով վիճարկվող 6-րդ մասը սահմանում է.

«6. Դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու մասին Արդարադատության խորհրդի որոշումները, ինչպես նաեւ դատավորին կալանավորելու, նրա լիազորությունները դադարեցնելու, նրան որպես մեղադրյալ ներգրավելու, դատական կարգով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու համաձայնություն փախու մասին Նանրապետության Նախագահին առաջարկ ներկայացնելու վերաբերյալ Արդարադատության խորհրդի որոշումները վերջնական են, ուժի մեջ են մտնում Արդարադատության խորհրդի նիստում հրապարակման պահից եւ բողոքարկման ենթակա չեն: Այդ որոշումները ենթակա են հրապարակման «Նայասարանի Նանրապետության պաշտոնական տեղեկագրում» եւ դատական իշխանության պաշտոնական ինտերնետային կայքում»:

Նարկ է նշել, որ ՆՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասը վերոհիշյալ նոր խմբագրությամբ շարադրվել է 08.04.2008թ. ՆՕ-21-Ն ՆՏ օրենքով՝ հաշվի առնելով ՆՏ Սահմանադրության 95-րդ հոդվածի 5-րդ կետի սահմանումները,

սակայն արդարադատության խորհրդի որոշումների վերջնական եւ բողոքարկման ոչ ենթակա լինելու վերաբերյալ դրույթները փոփոխության չեն ենթարկվել:

ՆՏ դատական օրենսգրքի՝ «Դատավորի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելը» վերաառությամբ 155-րդ հոդվածի՝ սույն գործով վիճարկվող 5-րդ մասի 2-րդ կետը կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթների շարքում նախատեսում է.

«2) անձի դիմումը.»:

ՆՏ դատական օրենսգրքի՝ «Դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ առաջարկի քննությունը» վերաառությամբ 158-րդ հոդվածի՝ սույն գործով վիճարկվող 1-ին մասը սահմանում է.

«1. Դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հարցերը քննելիս Արդարադատության խորհուրդը գործում է որպես դատարան: Որպես դատարան գործելիս Արդարադատության խորհուրդում գործերի քննության կարգի նկատմամբ կիրառվում են Նայաստանի Նանրապետության վարչական դատավարական օրենսգրքի նորմերն այնքանով, որքանով դրանք իրենց էությամբ կիրառելի են Արդարադատության խորհուրդում գործի քննության նկատմամբ եւ չեն հակասում սույն օրենսգրքի նորմերին»:

ՆՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետը եւ 158-րդ հոդվածի 1-ին մասը որեւէ փոփոխության չեն ենթարկվել:

2. Սույն գործի դատավարական նախապատմությունն ըստ դիմող սուբյեկտների հանգում է հետևյալին.

Դիմող Սամվել Մնացականյանը, զբաղեցնելով դատավորի պաշտոն, իր՝ 30.05.2011թ. որոշմամբ մեղադրյալի նկատմամբ 30.04.2011թ. ընտրված խափանման միջոց կալանքը փոխարինել է այլընտրանքային խափանման միջոց գրավով: Տվյալ որոշման կայացումից երկու օր անց՝ 01.06.2011թ., ՆՏ վճռաբեկ դատարանի նախագահը Ե-2966 գրությամբ դիմել է ՆՏ արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովին Ս. Մնացականյանի նկատմամբ հարուցել կարգապահական վարույթ՝ վերջինիս 30.05.2011թ. որոշումը պարճառաբանված չլինելու հիմքով: Կարգապահական հանձնաժողովը 16.06.2011թ. կայացրել է «Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ս. Մնացականյանին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու մասին միջնորդությամբ արդարադատության խորհրդին դիմելու վերաբերյալ» Կ-2-10/2011 որոշումը: Արդարադատության խորհուրդը, քննարկելով Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր

Ս. Մնացականյանին կարգապահական պարասխանավորության ենթարկելու հարցը՝ իր 24.06.2011թ. ԱԽ-13-Ո-17 որոշմամբ որոշել է. «Արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովի միջնորդությունը բավարարել: Դիմել Նանրապետության Նախագահին Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Սամվել Մնացականյանի լիազորությունները դադարեցնելու միջնորդությամբ»: ՆՏ Նախագահին իր՝ 11.07.2011թ. հրամանագրով որոշել է դադարեցնել Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ս. Մնացականյանի լիազորությունները:

Ս. Մնացականյանը 24.08.2011թ. հայց է ներկայացրել ՆՏ վարչական դատարան՝ ՆՏ արդարադատության խորհրդի՝ վերը նշված որոշման առոչինչ լինելը հաստատելու կամ այն անվավեր ճանաչելու եւ ՆՏ Նախագահի՝ վերը նշված հրամանագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջով: ՆՏ վարչական դատարանը «Հայցադիմումի ընդունումը մասով մերժելու, մասով հայցադիմումը վերադարձնելու մասին» իր՝ 31.08.2011թ. ՎԴ/4264/05/11 որոշմամբ մերժել է Ս. Մնացականյանի հայցադիմումի ընդունումը՝ ՆՏ արդարադատության խորհրդի 24.06.2011թ. ԱԽ-13-Ո-17 որոշման առոչինչ լինելը հաստատելու կամ այն անվավեր ճանաչելու պահանջների մասով, իսկ ՆՏ Նախագահի՝ 11.07.2011թ. հրամանագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասով հայցադիմումը վերադարձրել է:

ՆՏ վարչական վերաքննիչ դատարանը, քննության առնելով ՆՏ վարչական դատարանի՝ վերը նշված որոշման դեմ Ս. Մնացականյանի ներկայացուցիչների բերած վերաքննիչ բողոքը, իր՝ «Վերաքննիչ բողոքը մերժելու մասին» 12.10.2011թ. ՎԴ/4264/05/11 որոշմամբ մերժել է վերաքննիչ բողոքը՝ ՆՏ վարչական դատարանի որոշումը թողնելով օրինական ուժի մեջ:

ՆՏ վճռաբեկ դատարանը, քննության առնելով ՆՏ վարչական վերաքննիչ դատարանի՝ վերը նշված որոշման դեմ Ս. Մնացականյանի ներկայացուցիչների բերած վճռաբեկ բողոքը, իր՝ «Վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելու մասին» 23.11.2011թ. որոշմամբ վերադարձրել է վճռաբեկ բողոքը:

Դիմող Գեւորգ Գյոզալյանը 19.01.2012թ. դիմում է ներկայացրել ՆՏ արդարադատության խորհրդին՝ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Է. Ավետիսյանին՝ գործում առկա ապացույցները չհետազոտելու եւ անօրինական վճիռ կայացնելու պարճառաբանությամբ, կարգապահական պարասխանավորության ենթարկելու խնդրանքով: 03.02.2012թ. ՆՏ արդարադատության խորհրդի աշխատակազմի ղեկավարը, ի պա-

տասխան Գ. Գյոզալյանի դիմումի, նշել է. «... Արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով Ձեր կողմից ներկայացված դիմումը, գրել է, որ Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության առաջին աստիճանի դատարանի դատավոր Է. Ավետիսյանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու հիմքերը բավարար չեն»:

08.02.2012թ. Գ. Գյոզալյանը կրկին դիմել է ՆՏ արդարադատության խորհրդին՝ խնդրանքով, որ իրեն փրամադրվի ՆՏ արդարադատության խորհրդի որոշումը, արձանագրությունը կամ այլ նյութեր, որով ՆՏ արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը գրել է, որ առկա չեն բավարար հիմքեր դատավորին պատասխանարվության կանչելու համար: 23.02.2012թ. ՆՏ արդարադատության խորհրդի աշխատակազմի ղեկավարը, ի պատասխան Գ. Գյոզալյանի դիմումի, նշել է. «... ՆՏ դատական օրենսգրքի 106-րդ եւ 156-րդ հոդվածների համաձայն՝ Արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը որոշում է կայացնում միայն դատավորի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու, հարուցված կարգապահական վարույթը կարճելու եւ դատավորին կարգապահական պատասխանարվության ենթարկելու մասին միջնորդությամբ Արդարադատության խորհրդին դիմելու դեպքերում: Ներկայումս, Արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը կարգապահական վարույթ չհարուցելու դեպքում որոշում կայացնելու իրավասությամբ օժտված չէ»:

Գ. Գյոզալյանը հայցադիմում է ներկայացրել ՆՏ վարչական դատարան՝ ՆՏ արդարադատության խորհրդին որոշակի գործողություններ կատարելուն պարտավորեցնելու պահանջով, այն է՝ պարզաճ կերպով, պարճառաբանված պատասխանել իր՝ 19.01.2012թ. դիմումին: ՆՏ վարչական դատարանը «Նայցադիմումի ընդունումը մերժելու մասին» իր՝ 06.03.2012թ. ՎԴ/1375/05/12 որոշմամբ մերժել է Գ. Գյոզալյանի հայցադիմումի ընդունումը:

ՆՏ վարչական վերաքննիչ դատարանը, քննության առնելով ՆՏ վարչական դատարանի՝ վերը նշված որոշման դեմ Գ. Գյոզալյանի բերած վերաքննիչ բողոքը, իր՝ «Բողոքը մերժելու մասին» 06.04.2012թ. որոշմամբ մերժել է Գ. Գյոզալյանի վերաքննիչ բողոքը՝ ՆՏ վարչական դատարանի 06.03.2012թ. ՎԴ/1375/05/12 որոշումը թողնելով օրինական ուժի մեջ:

ՆՏ վճռաբեկ դատարանը, քննության առնելով ՆՏ վարչական վերաքննիչ դատարանի՝ վերը նշված որոշման դեմ Գ. Գյոզալյանի բերած վճռաբեկ բողոքը, իր՝ «Վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելու մասին» 16.05.2012թ. որոշմամբ վերադարձրել է վճռաբեկ բողոքը:

3. Վիճարկելով ՆՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասի եւ 158-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթների սահմանադրականությունը՝ դիմող Ս. Մնացականյանը գտնում է, որ դրանք հակասում են ՆՏ Սահմանադրության 3, 5, 18, 19, 43, 91, 92, 93, 94 եւ 97-րդ հոդվածներին:

Նդում կատարելով ՆՏ Սահմանադրության 18 եւ 19-րդ հոդվածներին, «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածին, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի եւ ՆՏ սահմանադրական դատարանի մի շարք որոշումների՝ Ս. Մնացականյանը պնդում է, որ ՆՏ Սահմանադրության 18 եւ 19-րդ հոդվածների եւ «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի դրույթների միասնականությունը կազմում է դատական պաշտպանության եւ արդար դատաքնության իրավունքների բովանդակությունը: Ըստ Ս. Մնացականյանի՝ դատարանի մատչելիության, դատական պաշտպանության, դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների իրավունքների բաղադրարարներից է դատական ակտը բողոքարկելու իրավունքը, իսկ պետությունն օրենսդրի միջոցով պարտավոր է ապահովել սահմանադրական այդ իրավունքի իրացումը: Մինչդեռ, ըստ դիմողի, ՆՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասի կիրառման հետեւանքով վարչական դատարանը մերժել է վարույթ ընդունել հայցը՝ դրանով իսկ մերժելով արդարադատության իրականացումը:

Անդրադառնալով ՆՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 1-ին մասի ենթադրյալ հակասահմանադրականության հիմնավորմանը՝ Ս. Մնացականյանը, վերլուծելով ՆՏ Սահմանադրության 91, 92 եւ 93-րդ հոդվածների բովանդակությունը, գտնում է, որ ՆՏ արդարադատության խորհուրդը ներառված չէ ՆՏ դատական համակարգում եւ չի կարող իրականացնել արդարադատություն: Ս. Մնացականյանը գտնում է նաեւ, որ արդարադատություն իրականացնելու եւ որպէս դատարան գործելու գործառույթ ՆՏ արդարադատության խորհրդի վրա դրված չէ նաեւ ՆՏ Սահմանադրության 94.1 եւ 95-րդ հոդվածներով:

Վիճարկելով ՆՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետի եւ 158-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթների սահմանադրականությունը՝ դիմող Գ. Գյոզալյանը գտնում է՝ դրանք հակասում են ՆՏ Սահմանադրության 27.1, 18 եւ 19-րդ հոդվածներին:

Մասնավորապէս, վերլուծելով ՆՏ Սահմանադրության 27.1-րդ հոդվածը՝ Գ. Գյոզալյանը գտնում է, որ Սահմանադրության նշված հոդվածի սրամաքա-

նությանը դիմում կամ առաջարկություն ներկայացնողի իրավունքը երաշխավորված է եռակի, որը դրսևորվում է նրանում, որ, առաջին՝ դիմում կամ առաջարկություն ներկայացնողի իրավունքին համապատասխանում է հասցեատեր պետական և փրեդական ինքնակառավարման մարմինների, պաշտոնապար անձանց պարտականությունը՝ պատասխանել դրան, երկրորդ՝ պատասխանը պետք է փրվի ողջամիտ ժամկետում, երրորդ՝ դիմումի կամ առաջարկության հասցեատեր պետական կամ փրեդական ինքնակառավարման մարմինների, պաշտոնապար անձանց պատասխանը պետք է լինի պատշաճ, այսինքն՝ օրինական և հիմնավորված: Ըստ Գ. Գյոզալյանի՝ ՏՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածը ՏՏ Սահմանադրության 27.1-րդ հոդվածի ուժով պետք է սահմաներ, որ ՏՏ արդարադատության խորհրդի կողմից դիմումների պատասխանները պետք է լինեն պարճառաքանված, այլապես դատական վերահսկողության ոլորտից դուրս կմնան ՏՏ արդարադատության խորհրդի աշխատակցի կողմից դիմումը միտումնավոր չընդունելու կամ այդ աշխատակցի կողմից դիմումը վերադարձնելու վերաբերյալ միանձնյա որոշում կայացնելու դեպքերը:

Անդրադառնալով ՏՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 1-ին մասի ենթադրյալ հակասահմանադրականության հիմնավորմանը՝ Գ. Գյոզալյանը, վկայակոչելով ՏՏ Սահմանադրության 18 և 19-րդ հոդվածները, ինչպես նաև ՏՏ սահմանադրական դատարանի և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի մի շարք որոշումներ, գրնում է, որ վիճարկվող նորմերի հիման վրա դատարանը ոչ միայն մերժում է իր խախտված իրավունքների պաշտպանությունը, այլ նաև դատարանն է կրկնակի անգամ խախտում Սահմանադրության 18-րդ հոդվածով երաշխավորված իր իրավունքը՝ հայտնելով, որ ՏՏ արդարադատության խորհրդի գործողությունները ենթակա չեն դատական վերահսկողության:

4. Պատասխանող կողմը՝ առարկելով դիմողների փաստարկներին, գրնում է, որ ՏՏ դատական օրենսգրքի՝ նրանց կողմից վիճարկվող դրույթները համապատասխանում են ՏՏ Սահմանադրությանը: Որպես իր դիրքորոշման հիմնավորում՝ պատասխանող կողմը, հղում կատարելով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի մի շարք որոշումների, գրնում է, որ դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հարցերը քննելիս ՏՏ արդարադատության խորհուրդը հանդես է գալիս որպես դատական գործառույթ իրականացնող մարմին և, որպես այդպիսին, լիովին բավարարում է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի սահմանած բոլոր չափանիշները, այն է՝ սրեղծված է օրենքի ուժով, նրա իրավասության շրջանակը սահմանված է օրենքով, իր գործունեության ընթացքում

անկախ է եւ անկողմնակալ, ընթացակարգերի իմաստով իրականացնում է արդար, հրապարակային եւ ողջամիտ ժամկետներում քննություն, ունի պարտադիր կատարման ենթակա որոշումներ կայացնելու իրավասություն:

Անդրադառնալով ՏՏ արդարադատության խորհրդի որոշումների վերջնական եւ բողոքարկման ոչ ենթակա լինելու հանգամանքի՝ դատարանի մարտնչության եւ արդար դատաքննության իրավունքներին առնչակցությանը՝ պարասխանող կողմը Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի եւ ՏՏ սահմանադրական դատարանի որոշումների վերլուծության հիման վրա գտնում է, որ արդար դատաքննության իրավունքը վերաբերում է առաջին հերթին առաջին աստիճանի դատարանին, իսկ մյուս դատարաններում այն կիրառվում է միայն բողոքարկման իրավունքի իրացումից հետո, եթե փյալ կարեգործիայի գործերով նախատեսված է բողոքարկման իրավունք: Պարասխանող կողմը միաժամանակ, որպես անձի իրավունքների պաշտպանության լրացուցիչ երաշխիք, նշում է նոր երեսան եկած հանգամանքներով դատավորին կարգապահական պարասխանարվության ենթարկելու մասին ՏՏ արդարադատության խորհրդի որոշումների վերանայման իրավական հնարավորությունը:

Ի հակադրումն Ս. Մնացականյանի այն փաստարկների, որ արդարադատության խորհուրդն ընդգրկված չէ դատական համակարգում, պարասխանող կողմը նշում է, որ ՏՏ Սահմանադրության 92-րդ հոդվածը հնարավոր է համարում մասնագիտացված դատարանների ստեղծումը:

Ղիմող Գ. Գյոզալյանի փաստարկներին առնչությամբ՝ կապված պարճառաբանված պարասխան ստանալու հետ, պարասխանող կողմը գտնում է, որ բարձրացված հիմնախնդիրն առնչվում է ոչ թե ՏՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետին, այլ նույն հոդվածի 6-րդ մասին:

5. Սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ սույն գործով Ղիմող Գ. Գյոզալյանը նախ բարձրացնում է արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովի կողմից կարգապահական վարույթ հարուցելը մերժելիս այդպիսի մերժումը պարճառաբանելու պարտականություն օրենսդրորեն չնախատեսելու խնդիրը:

Անդրադառնալով այդ հիմնահարցին՝ ՏՏ սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ առաջ քաշված խնդիրն ուղղակիորեն չի վերաբերում ՏՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետի դրույթին, քանի որ վերջինս, եւ ընդհանրապես նշված հոդվածի ողջ 5-րդ մասը, սահմանում է կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթները, այլ ոչ թե այդ վարույթի հարուցումը մերժելու կարգը

կամ հնարավորությունը: Այսուամենայնիվ, իրավունք վերապահելով անձին իր դիմումով կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթ փալ՝ օրենսդիրը նույնիսկ նույն հոդվածի 7-րդ մասի հիմքով (որում առանձին առիթների դեպքում նախափեսվում է պարասխանը չհիմնավորելու հնարավորություն) չի նախափեսել անձի դիմումի առիթով վարույթ չհարուցելու դեպքում նրան պարճառաբանված պարասխան չփալու իրավունք: Տակառակը, փվյալ հոդվածի իրավական փրամաբանությունից բխում է անձի դիմումով վարույթ հարուցելը մերժելիս այդպիսի մերժումը պարճառաբանելու պարփականությունը: Տակառակ դեպքում այդ առիթը նույնպես կներառվեր հոդվածի 7-րդ մասում: Դափական պրակփիկայում է փորճարվել ՏՏ դափական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի դրույթներին փալ այնպիսի մեկնաբանություն, որից բխեցվել է դիմողի հարցադրումը՝ վարույթ հարուցելը մերժելիս այդպիսի մերժումը պարճառաբանելու պարփականություն չնախափեսելու առնչությամբ:

ՏՏ սահմանադրական դափարանը գրնում է, որ, **նախ**՝ ինքնին խնդրահարույց է ՏՏ դափական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 7-րդ մասը: Այն չունի պարճան իրավական հիմնավորվածություն՝ այդ մասի համափեսփարում վարույթի հարուցումը մերժելիս դրա պարճառների մասին հիմնավորումներ չփալու դրույթ նախափեսելու առումով: **Երկրորդ**՝ երբ օրենսգիրքը նախափեսել է, որ կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը նաեւ անձի դիմումն է, եւ այս առիթն ընդհուպ չի ներառել հիշյալ հոդվածի 7-րդ մասում, ապա այդ դիմումը չի կարող մնալ անպարասխան կամ այն մերժելու դեպքում չփրվի մերժման համապարասխան հիմնավորում: Տակառակ դեպքում խախտվում է անձի՝ ՏՏ Սահմանադրության 27.1-րդ հոդվածով նախափեսված իրավունքը, որը սահմանում է, որ «Յուրափանցյուր ոք ունի իր անճնական կամ հասարակական շահերի պաշփանության նկափառումներով իրավասու պեփական եւ փեղական ինքնակառավարման մարմիններին եւ պաշփոնափար անճանց դիմումներ կամ առաջարկություններ ներկայացնելու եւ ողջամիփ ժամկեփում պարճան պարասխան սփանալու իրավունք»: **Իրավական պրակփիկան պեփք է անվերապահորեն հիմք ընդունի անձի՝ ողջամիփ ժամկեփում պարճան պարասխան սփանալու սահմանադրական իրավունքի ապահովման անհրաճեշփությունը՝ որպես անմիջականորեն գորճող իրավունք:** Սահմանադրական դափարանը գրնում է, որ սահմանադրորեն ամրագրված «պարճան պարասխան» եգրույթը չի ենթադրում միայն պարասխանի ճեւը կամ առկայությունն ընդհանրապես: Այն բովանդակային առումով նշանակում է, որ պարասխանը պեփք է լինի իրավաչափ ու անհրաճեշփ հիմնավորումներով: Իրավական պեփությունում այս

պահանջը չի կարող շրջանցել որևէ իրավասու պետական եւ փեդական ինքնակառավարման մարմին կամ պաշտոնաթար անձ, այդ թվում՝ արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը: **Սահմանադրական հիշյալ պահանջը չկատարելն արդարացնող ցանկացած պատճառաբանություն, այդ թվում՝ օրենքին կատարվող հղում, անհիմն է, քանի որ ՆՆ Սահմանադրության 3-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Պետությունը սահմանափակված է մարդու եւ քաղաքացու հիմնական իրավունքներով եւ ազատություններով՝ որպես անմիջականորեն գործող իրավունք»:**

6. Դիմողների կողմից բարձրացված մյուս հիմնահարցերի առնչությամբ սույն գործի փաստարկների շրջանակներում ՆՆ սահմանադրական դատարանն անհրաժեշտ է համարում բացահայտել.

- արդարադատության խորհրդի սահմանադրաիրավական կարգավիճակը,
- ՆՆ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 1-ին մասում ամրագրված՝ «գործում է որպես դատարան» եզրույթի սահմանադրաիրավական բովանդակությունը.
- որպես դատարան գործելիս արդարադատության խորհրդի որոշումների վերջնական, բողոքարկման ոչ ենթակա լինելու իրավաչափությունը՝ դատարանի մարտնչության եւ արդար դատաքննության սահմանադրական իրավունքների իրացումն ապահովելու համարեքսպում:

ՆՆ սահմանադրական դատարանը նախ արձանագրում է, որ թե՛ դիմողների եւ թե՛ պարասխանողի մոտ քննության առարկա հիմնահարցին առնչվող որոշ անհստակություններ պայմանավորված են իշխանությունների փարանջապման սկզբունքի սահմանադրական մակարդակում իրացման խնդիրներով, ՆՆ Սահմանադրության կառուցվածքը միասնական մոտեցում չի դրսևորել իշխանությունների գործառնական կամ կառուցակարգային փարանջապման հարցում: Այն դեպքում, երբ օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունները ներկայացված են որպես կառուցակարգային ինստիտուտներ, ապա դատական իշխանությունն առանձնացվել է իր գործառնական դերով: Այսուհանդերձ, սահմանադրորեն դատական իշխանության համակարգում ՆՆ արդարադատության խորհուրդը դիտվում է որպես **այդ համակարգի գործառնական արդյունավետությունն ապահովելու հարցում իր սահմանադրական հստակ գործառնությունն ունեցող ու անկախ գործող ենթահամակարգ:**

ՆՆ սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ 2005թ. սահմանադրական փոփոխությունների արդյունքում Նայաստանում զգալի չափով ամրապնդվել են արդարադատության խորհրդի անկախության գործառնական ու կառուցակարգային

երաշխիքները, չնայած այս հարցում որոշ հիմնախնդիրներ սահմանադրական մակարդակում հերազա լուծումների անհրաժեշտություն ունեն, որոնք սույն գործի շրջանակներում քննության առարկա չեն:

Սահմանադրական ներկա իրավակարգավորումները լրացվել են նաև արդարադատության խորհրդի գործունեության ընթացակարգային օրենսդրական լուծումներով, ինչի հիմքում դրվել են հարցերի քննարկման դատավարական մոտեցումները, մասնավորապես, վարչական դատավարության կանոնակարգերը՝ այնքանով, որքանով դրանք կիրառելի են արդարադատության խորհրդի սահմանադրական գործառնությունների արդյունավետ իրականացման համար:

Էական է նաև այն հանգամանքը, որ ՀՀ Սահմանադրությունն արդարադատության խորհրդի գործառնությունները դասակարգում է երկու խմբի՝ միջանկյալ եւ վերջնական լուծում փոխ գործառնությունների: Նամաձայն ՀՀ Սահմանադրության 95-րդ հոդվածի՝ վերջնական լուծում բովանդակող գործառնությոը միայն դատավորներին կարգապահական պարասխանավության ենթարկելն է: Մյուս բոլոր դեպքերում արդարադատության խորհուրդը ՀՀ Նախագահի լուծման ենթակա հարցերի վերաբերյալ փալիս է առաջարկություններ կամ ներկայացնում է եզրակացություն: Ինչ վերաբերում է դատավորի լիազորությունների դադարեցման մասին ՀՀ Նախագահին առաջարկ ներկայացնելուն, ապա **իր բնույթով պաշտոնականության այս ընթացակարգը ենթադրում է հարցի քննարկման երեք փուլ՝ վարույթ հարուցող սուբյեկտ, արդարադատության խորհուրդ, Նանրապեություն Նախագահ:** Նրանցից յուրաքանչյուրը կոչված է բացահայտելու իրավական ճշմարտությունը եւ արդարադատության համակարգի արդյունավետ գործունեության շահերից ելնելով՝ օրենքով նախատեսված առիթի ու հիմքերի շրջանակներում, սահմանված կարգով **վերաբերմունք արտահայտել դատավորի կողմից իր պաշտոնական պարտականությունների պարզաճ կատարման վերաբերյալ:** Մեթոդաբանական նշանակության կարեւոր հանգամանքն այն է, որ առավելապես գործող դատավորներից ու նաև գիտնական իրավաբաններից կազմված այդ մարմինը սահմանադրական իր իրավասության շրջանակներում ու օրենքով սահմանված հիմքերի առկայության պայմաններում **գնահատում է, թե իր իսկ կողմից դատավորի պարտականությունների համար լիազորված պաշտոնատար անձը որքանով է հավարարիմ իր երդմանը եւ ինչպես է կատարում պաշտոնական պարտականությունները:**

Սահմանադրական դատարանը գրնում է, որ այս համակարգն ամբողջական է՝ իր գործառնությունների կատարումը ներհամակարգային կայունության ու

արդյունավետության ապահովման փեսանկյունից երաշխավորելու հարցում: **Այն դուրս չի գալիս դատավորի պաշտոնական պարտականությունների կատարումը, նրա ծառայողական պիտանելիությունը գնահատելու սահմանադրական գործառույթի իրականացման շրջանակներից, ինչն այս մարմնի բացառիկ իրավասությունն է:** Այս հարցում դատարաններին վերահսկողական լիազորություն վերապահելը կիմաստագրվեր արդարադատության խորհրդի գոյությունն ընդհանրապես՝ որպես դատական իշխանության համակարգում ինքնուրույն ու սահմանադրորեն բացառապես իրեն վերապահված իրավասություն իրականացնող անկախ մարմնի:

Ինչ վերաբերում է ՏՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի՝ սույն գործով վիճարկվող 1-ին մասի այն սահմանմանը, համաձայն որի՝ դատավորին կարգապահական պարասխանավության ենթարկելու հարցերը քննելիս արդարադատության խորհուրդը գործում է որպես դատարան, ապա սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ «գործում է որպես դատարան» եզրույթի առնչությամբ նկատի պետք է ունենալ **արդարադատության խորհրդի գործունեության կարգը, այլ ոչ թե նրա՝ որպես արդարադատություն իրականացնող դատարանի գործառնական դերը:** Վերջինս փաստվում է նաև ՏՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 1-ին մասում անմիջապես հաջորդող այն կանոնակարգմամբ, համաձայն որի՝ «Որպես դատարան գործելիս Արդարադատության խորհրդում գործերի քննության կարգի նկատմամբ կիրառվում են Նայաստանի Նանրապետության վարչական դատավարական օրենսգրքի նորմերն այնքանով, որքանով դրանք իրենց էությամբ կիրառելի են Արդարադատության խորհրդում գործի քննության նկատմամբ եւ չեն հակասում սույն օրենսգրքի նորմերին»:

Միաժամանակ, ՏՏ սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ օրենսդրական զարգացումները, ելնելով նաև սույն որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշումներից, կարող են առավել հստակ դարձնել «գործում է որպես դատարան» եզրույթը՝ նկատի ունենալով, որ որպես անկախ մարմին, որի գործառույթները կանխորոշված են սահմանադրական մակարդակով, դատավորի պաշտոնական պարտականության կատարմանն առնչվող հարցերը քննության առնելիս նրա իսկ իրավունքների պաշտպանության երաշխիքներից ելնելով **արդարադատության խորհուրդը գործում է հարցի քննարկման դատարանին բնորոշ ընթացակարգով: Օրենսդիրը կարող է նաև քննության առարկա դարձնել այդ մարմնի գործունեության առանձին կանոնակարգման խնդիրը՝ ուշադրություն**

դարձնելով վերջինիս սահմանադրական գործառույթներին ներդաշնակ հարցերի քննարկման կանոնակարգային լուծումներին՝ նկատի ունենալով, որ արդարադատության խորհրդի որոշումները դատական կարգով բողոքարկելի չեն: Էական է նաև կարգապահական հանձնաժողովի եւ արդարադատության խորհրդի հայեցողության սահմանների օրենսդրական առավել հստակացումը:

7. Նաշվի առնելով ՏՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված՝ արդարադատության խորհրդի որոշումների բողոքարկման արգելքը, բացի վերոնշյալ սկզբունքային մոտեցումներից, ՏՏ սահմանադրական դատարանը հարկ է համարում պարզել նաեւ, թե արդյո՞ք օրենսդրորեն նախատեսված են բավարար երաշխիքներ, որոնց պայմաններում կարող է իրավաչափ համարվել ՏՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված՝ վեճի առարկա դրույթը: Ընդ որում, հարկ է, որպեսզի վերը նշված երաշխիքներն առկա լինեն թե՛ արդարադատության խորհրդի ձեւավորման, լիազորությունների եւ թե՛ նրա գործունեության սկզբունքների եւ ընթացակարգերի փեսանկյունից:

ՏՏ Սահմանադրության եւ ՏՏ դատական օրենսգրքի վերլուծության հիման վրա սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ վերոհիշյալ օրենսդրական երաշխիքներն առկա են: Մասնավորապես, սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ.

ա) արդարադատության խորհուրդն ունի ձեւավորման սահմանադրաիրավական հիմք: ՏՏ Սահմանադրության 94.1-րդ հոդվածի համաձայն՝ Սահմանադրությամբ եւ օրենքով սահմանված կարգով ձեւավորվում եւ գործում է արդարադատության խորհուրդ,

բ) արդարադատության խորհրդի գործառույթների կոնկրետ շրջանակը հստակ սահմանված է ՏՏ Սահմանադրությամբ: ՏՏ Սահմանադրության 95-րդ հոդվածի վերլուծությունը ցույց է փայլիս, որ արդարադատության խորհրդի առջեւ սահմանադիրը դրել է նպատակ՝ իր գործունեությամբ եւ բացառիկ լիազորությունների պարզաճ իրականացմամբ արդյունավետորեն կազմակերպել ՏՏ դատարանների, բացի սահմանադրական դատարանից, բնականոն գործունեությունը, որի փարրերից է նաեւ արդարադատություն իրականացնողների գործառնական պարտականությունների պարզաճ կատարումը,

գ) արդարադատության խորհրդի գործունեության սկզբունքներից են անկախությունը եւ անկողմնակալությունը: ՏՏ Սահմանադրության 94.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ արդարադատության խորհրդի կազմի մեջ մտնում են ՏՏ դատավորների ընդհանուր ժողովի կողմից գաղտնի քվեարկությամբ հինգ փարի

ժամկետով օրենքով սահմանված կարգով ընտրված ինը դատավորներ, Նանրապետության Նախագահի եւ Ազգային ժողովի կողմից նշանակված երկուական իրավաբան-գիտնականներ: Արդարադատության խորհրդի՝ որպես անկախ մարմին լինելն ուղղակի սահմանված է նաեւ ՏՏ դատական օրենսգրքի 97-րդ հոդվածով: Դրա հետ մեկտեղ, ՏՏ դատական օրենսգրքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է, որ «Արդարադատություն եւ **օրենքով նախատեսված այլ լիազորություններ իրականացնելիս դատավորն անկախ է**»: Վերը նշված դրույթում «օրենքով նախատեսված այլ լիազորություններ իրականացնելիս» եզրույթը վերաբերում է նաեւ այն դատավորներին, որոնք արդարադատության խորհրդի կազմում իրականացնում են կոնկրետ լիազորություններ, ինչը ներառում է նաեւ դատավորին կարգապահական պարասխանարվության ենթարկելու վերաբերյալ գործի քննությանը մասնակցելը:

Ինչ վերաբերում է արդարադատության խորհրդի կազմում գործող դատավորի անկողմնակալությանը, ապա այդ հանգամանքն առավելապես առնչվում է գործի քննության ընթացակարգերին, որպիսիք, ինչպես արդեն վերը նշվել է, հանդիսանում են Նայասրանի Նանրապետության վարչական դատավարական օրենսգրքի նորմերն այնքանով, որքանով դրանք իրենց էությանը կիրառելի են արդարադատության խորհրդում գործի քննության նկատմամբ եւ չեն հակասում ՏՏ դատական օրենսգրքի նորմերին: Բացի դրանից, որպես անկողմնակալության երաշխիք է հանդիսանում ՏՏ դատական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածը, որը սահմանում է արդարադատության խորհրդի անդամների՝ որոշումների կայացմանը մասնակցության դեպքերը: Մասնավորապես, արդարադատության խորհրդի անդամը չի մասնակցում դատավորին կարգապահական պարասխանարվության ենթարկելու մասին որոշման կայացմանը, եթե արդարադատության խորհրդի անդամը հանդիսանում է այն կարգապահական հանձնաժողովի անդամ, որի կողմից հարուցված կարգապահական վարույթի հիման վրա է արդարադատության խորհուրդը քննարկում հարցը: Ինչ վերաբերում է արդարադատության խորհրդի կազմում Նանրապետության Նախագահի եւ ՏՏ Ազգային ժողովի կողմից նշանակվող իրավաբան-գիտնականներին, ապա նրանց թվաքանակն զգալիորեն զիջում է արդարադատության խորհրդի կազմում դատավորների թվաքանակին, ինչը ոչ միայն չի կարող ազդեցություն ունենալ արդարադատության խորհրդի անկախության եւ անկողմնակալության վրա, այլեւ հանդես է գալիս որպես վերջիններիս համար հակակշռող նշանակություն ունեցող լրացուցիչ երաշխիք,

դ) ընթացակարգերի իմաստով արդարադատության խորհուրդն իրականացնում է գործի արդար, հրապարակային եւ ողջամիտ ժամկետներում քննություն: Ինչպես արդեն վերը նշվեց՝ ՏՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի

1-ին մասի համաձայն արդարադատության խորհրդում գործերի քննության կարգի նկարմամբ կիրառվում են Նայասրանի Նանրապետության վարչական դատարանական օրենսգրքի նորմերն այնքանով, որքանով դրանք իրենց էությանը կիրառելի են արդարադատության խորհրդում գործի քննության նկարմամբ եւ չեն հակասում ՏՏ դատական օրենսգրքի նորմերին: **Նման կանոնակարգմամբ, ըստ էության, օրենսդիրն արդարադատության խորհրդի գործունեության հիմքում դնում է արդար քննության համար անհրաժեշտ երաշխիքներ՝ ուղղված ՏՏ Սահմանադրության 18 եւ 19-րդ հոդվածներով նախատեսված իրավունքների իրացման ապահովմանը:** Արդար քննության շրջանակներում, մրցակցային գործընթացի արդյունավետության ապահովման նպատակով, դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարց քննելիս Կոլյալ դատավորը, ՏՏ դատական օրենսգրքի 160-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, իրավունք ունի՝ ծանոթանալու արդարադատության խորհրդում հարցի քննության համար հիմք հանդիսացող նյութերին, քաղվածքներ անելու, սրանալու դրանց պատճենները, հարցեր Կոլյալ ելույթ ունեցողին, առարկություններ ներկայացնելու, բացատրություններ Կոլյալու եւ միջնորդություններ անելու, ապացույցներ ներկայացնելու եւ մասնակցելու դրանց հետազոտմանը, մասնակցելու նիստին՝ հանդես գալով անձամբ կամ փաստաբանի միջոցով: Օրենսդիրը նախատեսել է մեկ կարեւոր երաշխիք եւս. ՏՏ դատական օրենսգրքի 160-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ «Արդարադատության խորհրդի կողմից դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը քննելիս դատավորն օգտվում է Սահմանադրության 19-րդ հոդվածով եւ Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված երաշխիքներից»: Արդար քննության շրջանակներում հիշյալ օրենսգրքով ամրագրված է նաեւ, որ արդարադատության խորհրդի որոշումները պետք է պատճառաբանված լինեն: ՏՏ դատական օրենսգրքի 163-րդ հոդվածի համաձայն՝ դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հարցով արդարադատության խորհրդի որոշումը պետք է պարունակի նաեւ արդարադատության խորհրդի պատճառաբանված եզրակացությունը՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ: Նրապարակային քննության շրջանակներում եւս օրենսդիրն ամրագրել է մի շարք պահանջներ: Մասնավորապես, ՏՏ դատական օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ դատավորի, որի նկարմամբ կարգապահական վարույթ է հարուցվել, պահանջով իր գործի քննությունն անցկացվում է հրապարակային: Նույն օրենսգրքի 111-րդ եւ 163-րդ հոդվածների համաձայն՝ արդարադատության խորհրդի որոշումները

հրապարակվում են «Նայասարանի Նանրապետության պաշտոնական տեղեկագրում» եւ դարական իշխանության պաշտոնական ինտերնետային կայքում: Ինչ վերաբերում է ողջամիտ քննությանը, ապա ՏՏ դարական օրենսգրքի 156-րդ հոդվածի 1-ին մասի ուժով կարգապահական վարույթի տեսողությունը չի կարող 6 շաբաթից ավելի լինել, բացառությամբ դարավորի բացակայության դեպքերի, իսկ նույն օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 4-րդ մասի ուժով արդարադատության խորհուրդը դարավորին կարգապահական պարասխանավության ենթարկելու վերաբերյալ գործը քննում է ողջամիտ ժամկետում:

Սահմանադրական դարարանը գտնում է, որ վերը նշված երաշխիքների առկայության պայմաններում եւ արդարադատության խորհրդի սահմանադրաիրավական կարգավիճակի վերաբերյալ վերոշարադրյալ իրավական դիրքորոշումների շրջանակներում ՏՏ դարական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված՝ արդարադատության խորհրդի որոշումների դարական կարգով բողոքարկման արգելքն իրավազափ է:

Սահմանադրական դարարանը հարկ է համարում անդրադառնալ նաեւ իր՝ 28.11.2007թ. ՄԴՈ-719 որոշման մեջ արտահայտած իրավական դիրքորոշմանը, երբ վկայակոչելով արդարադատության մարզելիության եւ արդյունավետության խնդիրների վերաբերյալ իր մի շարք որոշումներում ամրագրված իրավական դիրքորոշումները՝ կապված Եվրոպայի խորհրդի առջեւ ՏՏ ստանձնած պարտավորությունների կարարման անհրաժեշտության հետ, միաժամանակ կարեւորել է այդ պարտավորություններից բխող **ներպետական հայեցողական որոշակի ազատությունն արդարադատության մարզելիության եւ, հարկապես՝ դարական բողոքարկման իրավունքի օրենսդրական սահմանափակումների հարցում:** Նարկ է նկատել, որ ներպետական հայեցողության վերաբերյալ դիրքորոշում է արտահայտել նաեւ Մարդու իրավունքների եվրոպական դարարանն իր՝ **CASE OF OLUJIC v. CROATIA** գործով (Application no. 22330/05, JUDGMENT 5 February 2009, FINAL 05/05/2009), ըստ որի՝ «Դարարանը ճանաչում է պետության շահը վերահսկելու դարարանի մարզելիությունը, երբ հարցը վերաբերում է որոշակի խմբի հարցերի: Այնուամենայնիվ, Պայմանավորվող Պետությունների, մասնավորապես՝ իրավասու ազգային օրենսդրի, այլ ոչ թե Դարարանի խնդիրն է հարկ սահմանել հանրային ծառայության այն ոլորտները՝ ներառելով պետական ինքնիշխանությանն բնորոշ հայեցողական լիազորությունների իրականացումը, որտեղ անհարկի շահերը պետք է ստորադասվեն: ...Եթե ազգային համակարգն արգելափակում է դարարանի մարզելիությունը, Դարարանը կհաստատի, որ վեճն իրականում այնպիսին է, որ ար-

դարացվում է Նոդված 6-ով նախատեսված երաշխիքների նկատմամբ բացառության կիրառումը: Եթե վեճն այդպիսին չէ, որեւէ խնդիր չկա եւ 6-րդ հոդվածի 1-ին պարագրաֆը կկիրառվի»:

Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ բարձրացված հիմնահարցին հարկ է անդրադառնալ նաեւ ՆՏ Սահմանադրությամբ նախատեսված՝ դատական համակարգի աստիճանակարգության փեսանկյունից: Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ ՆՏ Սահմանադրությամբ նախատեսված ներկա դատական համակարգի պայմաններում նման որոշումների դատական կարգով բողոքարկումն օրենսդրորեն ամրագրված առկա շրջանակներից դուրս կարող է աղերսներ ունենալ ՆՏ Սահմանադրության 92-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթների հետ: Դա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ արդարադատության խորհրդի կազմի մեջ ներառված են հիմնականում գործող դատավորներ ՆՏ դատական համակարգի փարբեր օղակներից, ներառյալ՝ ՆՏ վճռաբեկ դատարանը: Նման պայմաններում ընդհանուր իրավասության եւ մասնագիտացված դատարանների համակարգում նախատեսված չէ այնպիսի դատական ապյան, որի դատավորներն իրենց կարգավիճակով ավելի բարձր կլինեն ՆՏ վճռաբեկ դատարանի դատավորներից: Այս կապակցությամբ սույն գործով սահմանադրական դատարանը հարկ է համարում վկայակոչել նաեւ իր՝ 28.11.2007թ. ՄԴՈ-719 որոշման 5-րդ կետը, որտեղ սահմանադրական դատարանն անընդունելի է համարել հավասար կամ ցածր պետաիշխանական մակարդակի վրա գտնվող դատավորի կողմից նույն դատարանի նախագահի կամ վերադաս ապյանի դատարանների դատավորների գործողությունների (անգործության) վիճարկման վերաբերյալ դիմումները քննության առնելու հնարավորությունը: Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ նման դիրքորոշումը հավասարապես կիրառելի է նաեւ արդարադատության խորհրդի խնդրո առարկա որոշումների նկատմամբ:

ՆՏ սահմանադրական դատարանը հանգում է այն հետեությանը, որ դատավորին կարգապահական պարապիսանարվության ենթարկելու վերաբերյալ արդարադատության խորհրդի որոշումների դատական կարգով բողոքարկման հնարավորություն չնախատեսելը բխում է առկա սահմանադրական իրավակարգավորումների փրամաբանությունից: Այն չի խախտում իր կամքի ազարարփահայրմամբ ու հարուկ երդմամբ պաշտոնական պարփականություններ իրականացնող դատավորի իրավունքները՝ այդ պարփականությունների կարարման համար նրան երաշխավորած մարմնի կողմից դրանց պարշաճ կարարումը գնահարելու առումով՝ հաշվի առնելով արդարադատության խորհրդի ձեւավորման,

նրա բացառիկ սահմանադրական լիազորությունների, գործունեության սկզբունքների և աստիճանակարգված ընթացակարգերի արդյունավետ իրացման համար նախապեսված օրենսդրական երաշխիքների առկայությունը:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 1-ին կետով, 102-րդ հոդվածով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Նայասրանի Նանրապետության օրենքի 63, 64 և 69-րդ հոդվածներով, Նայասրանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. ՆՏ դատական օրենսգրքի 111-րդ հոդվածի 6-րդ մասը համապատասխանում է Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրությանը:

2. ՆՏ դատական օրենսգրքի 155-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետը համապատասխանում է ՆՏ Սահմանադրությանը՝ սույն որոշման մեջ ներկայացված սահմանադրաիրավական բովանդակության շրջանակներում, համաձայն որի՝ ՆՏ արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովը պարտավոր է անձի դիմումը մերժելու դեպքում ողջամիտ ժամկետում իր պատասխանում հիմնավորել վարույթ չհարուցելու պատճառները:

3. «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 64-րդ հոդվածի 9.1-րդ կետի և 69-րդ հոդվածի 12-րդ մասի հիմքերով դիմող Գ. Գյոզալյանի գործով վերջնական դատական ակտը նոր հանգամանքների հիմքով օրենքով սահմանված կարգով ենթակա է վերանայման:

4. ՆՏ դատական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 1-ին մասը համապատասխանում է Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրությանը:

5. Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 102-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՏՈՂ

Գ. ՆԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

18 դեկտեմբերի 2012 թվականի
ՍԴՈ-1063